

TOEKOMST BIBLIOTHEEK RENKUM

SCENARIO'S VOOR REALISATIE BEZUINIGING

4 MEI 2020

Marieke Poolman
Peter Seinen

INHOUD

1. Doel van de opdracht
2. Bezuinigingsopdracht van de gemeente Renkum
3. Wettelijk kaders en Rijks beleid
4. Renkum's beleid ten aanzien van de bibliotheek
5. Huidige situatie bibliotheek Renkum
6. Analyse omgevingsfactoren
7. Bezuinigingsscenario's
8. Vervolgstappen en planning

1. DOEL, RESULTAAT EN KADERS VAN DE OPDRACHT

- *Doel:* inzicht krijgen in de mogelijkheden de Renkumse bezuinigingen te realiseren
- *Resultaat:* een aantal realistische scenario's voor de bezuinigingen met een toelichting op:
 - Gevolgen van het scenario voor de dienstverlening in de gemeente Renkum
 - Gevolgen van het scenario voor de dienstverlening aan de gemeenschappelijke opdrachtgevers Renkum, Rheden en Rozendaal
- *Kaders* voor de scenario's:
 - Wet stelsel openbare bibliotheken
 - De motie van de gemeenteraad d.d. 26 juni 2019 bij de Perspectiefnota 2020
 - Het amendement van de gemeenteraad op de Meerjarenbegroting d.d. 6 november 2019

2A. BEZUINIGINGSOPDRACHT GEMEENTE RENKUM

Totaal € 160.000 in de periode tot 2024

Opbouw bezuiniging in de periode 2020 - 2023:

2020: € 10.000	2021: € 20.000 (totaal € 30.000)	2022: € 20.000 (totaal € 50.000)	2023: € 110.000 (totaal € 160.000)
----------------	-------------------------------------	-------------------------------------	---------------------------------------

2B. KADERS UIT MOTIE EN AMENDEMENT RAAD

Motie (26-6-2019):

- Bezuinigingsplan formuleren in samenspraak met de directie van de Bibliotheek, waarin vestigingen open blijven
- Betrekken van inwoners en maatschappelijke organisaties in discussie over uitvoeren van bibliotheekfuncties 'nieuwe stijl'
- Ruim voor de begroting moet het plan zijn ingediend bij de raad

Amendement (6-11-2019):

- De bibliotheek met drie kernfuncties van belang is in Renkum/ Heelsum
- Opnemen extra bezuiniging van € 10.000, 2021 naar € 30.000, 2022 naar € 50.000, 2023 naar € 110.000.

3. WETTELIJKE KADERS EN RIJKS BELEID

- **Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob)** → de Minister voert gesprekken met VNG over aanscherping taakverdeling Rijk, provincie, gemeenten
- **Wet educatie beroepsonderwijs (WEB)** → informele educatie in het Taalhuis.
- **Plan van Aanpak Laaggeletterdheid 2020 – 2024:** intensivering van de aanpak tegen laaggeletterdheid / gebrek aan basisvaardigheden lezen, rekenen en digitale vaardigheden.
- Minister heeft **Leesoffensief** aangekondigd.

4. BELEID GEMEENTE RENKUM T.A.V. BIBLIOTHEEK

- Drie kernfuncties moeten in de kern Oosterbeek en Renkum in stand gehouden worden t.b.v. leesvaardigheid, specifiek voor jeugd tot 18 j.
- De bibliotheek ondersteunt de Bibliotheek op School. Het budget moet op termijn worden opgetrokken naar landelijk gemiddelde van € 10 per leerling.
- De bibliotheek is penvoerder in het Taalhuis (en daarom ook trekker).
- Geen expliciete rol voor de bibliotheek in het beleid sociaal domein (Wmo en Participatiewet).
- Gemeente Renkum heeft wel voornemen verschuiving van maatwerkvoorzieningen in Wmo naar algemene voorzieningen Sociaal Domein

5. HUIDIGE SITUATIE

DE BIBLIOTHEEK VELUWEZOOM NU

5a. Algemene kenmerken Bibliotheek Veluwezoom

Opdrachtgevers: gemeenten Renkum, Rheden, Rozendaal
Aantal bezoekers (2019): 273.230
Aantal leden (2019): 19.655
Waarvan jeugdleden (2019): 13.047
Waarvan Gelrepas-leden (2019): 171
Aantal vestigingen: 4 volledige vestigingen + 2 jeugdvestigingen
Totale begroting 2019: € 2.380.733
Aantal fte: 21 (19 vast, 2 tijdelijk)
Aantal vrijwilligers: 148

5b. De bibliotheek in de gemeente Renkum

2019

Aantal vestigingen: 3

Aantal leden: 8.433

Jeugdleden: 5.556

Uitleningen: 267.883

Bezoekers: 132.971

Kosten lidmaatschap: € 50 - € 53

Leners uit Wageningen: 14

Leners uit Arnhem: 442

Begroting: € 1.082.505

Inkomsten derden: € 178.619

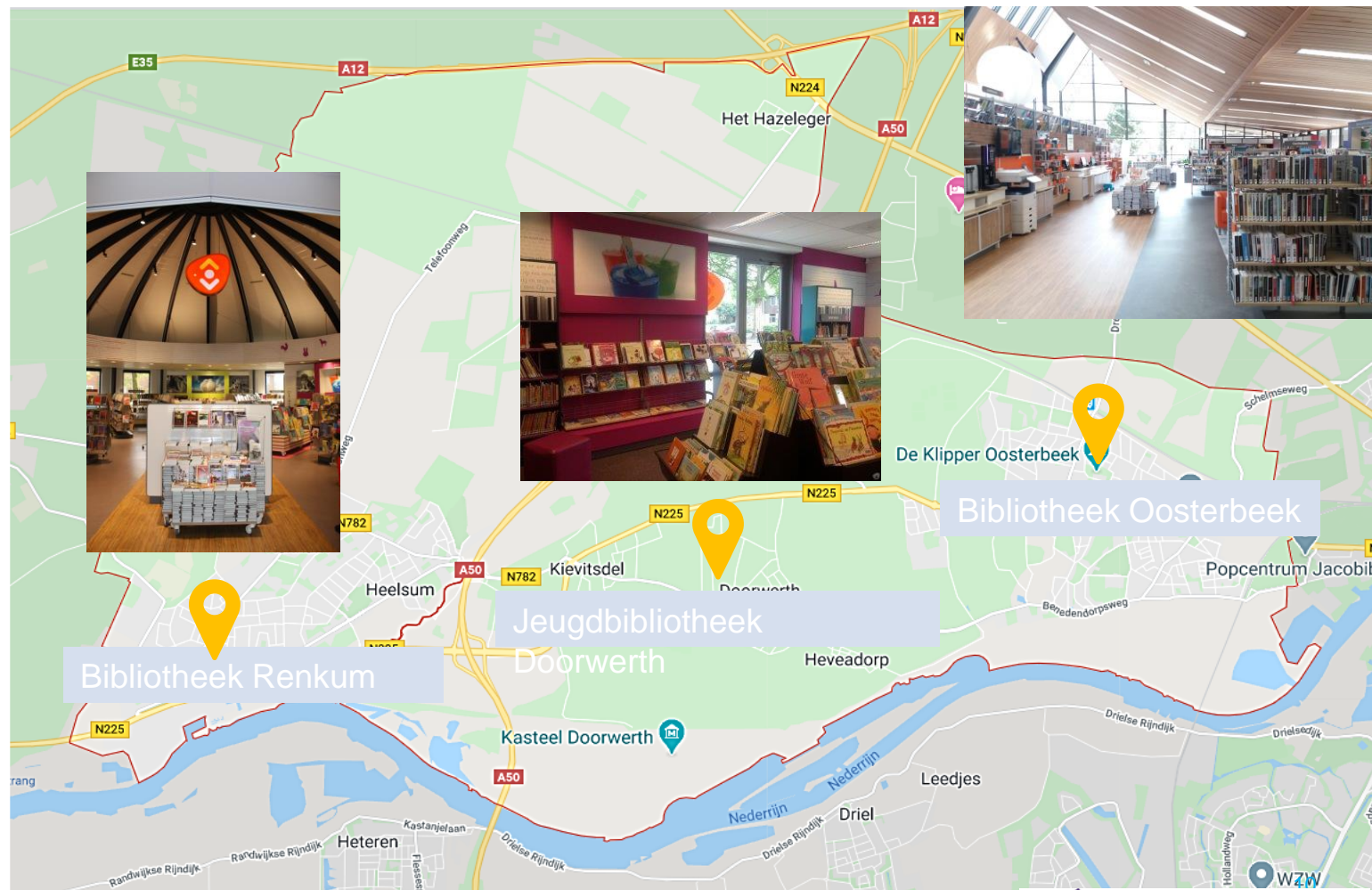
Expl.subsidie gemeente: € 848.222

Doelsubsidie: € 27.056

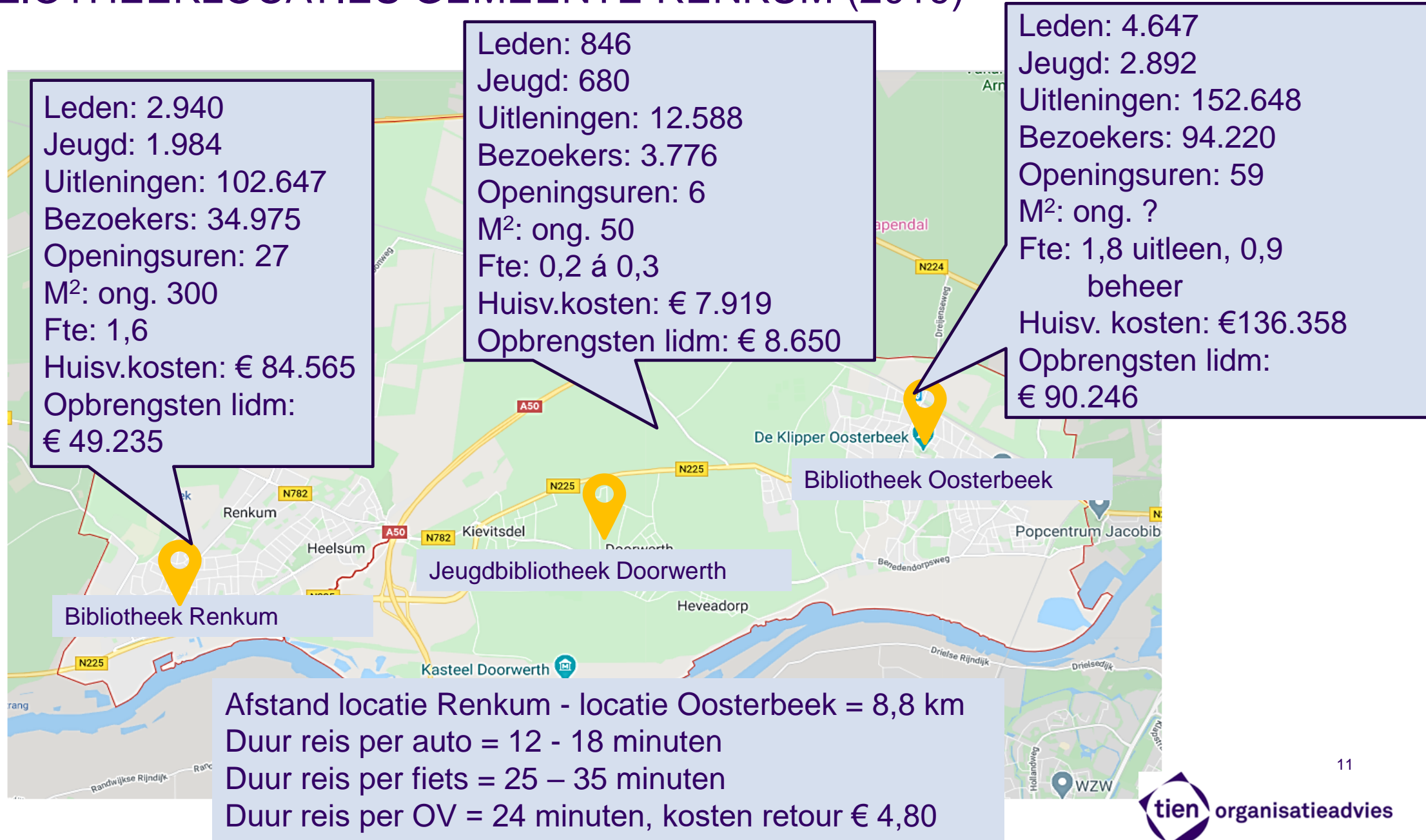
Tekort 2019: € 22.806

Taken:

- 3 (van de 5) kernfuncties Wsob met prio:
 - Bibliotheek op School
 - Taalhuis
- Belastingaangifte ondersteunen

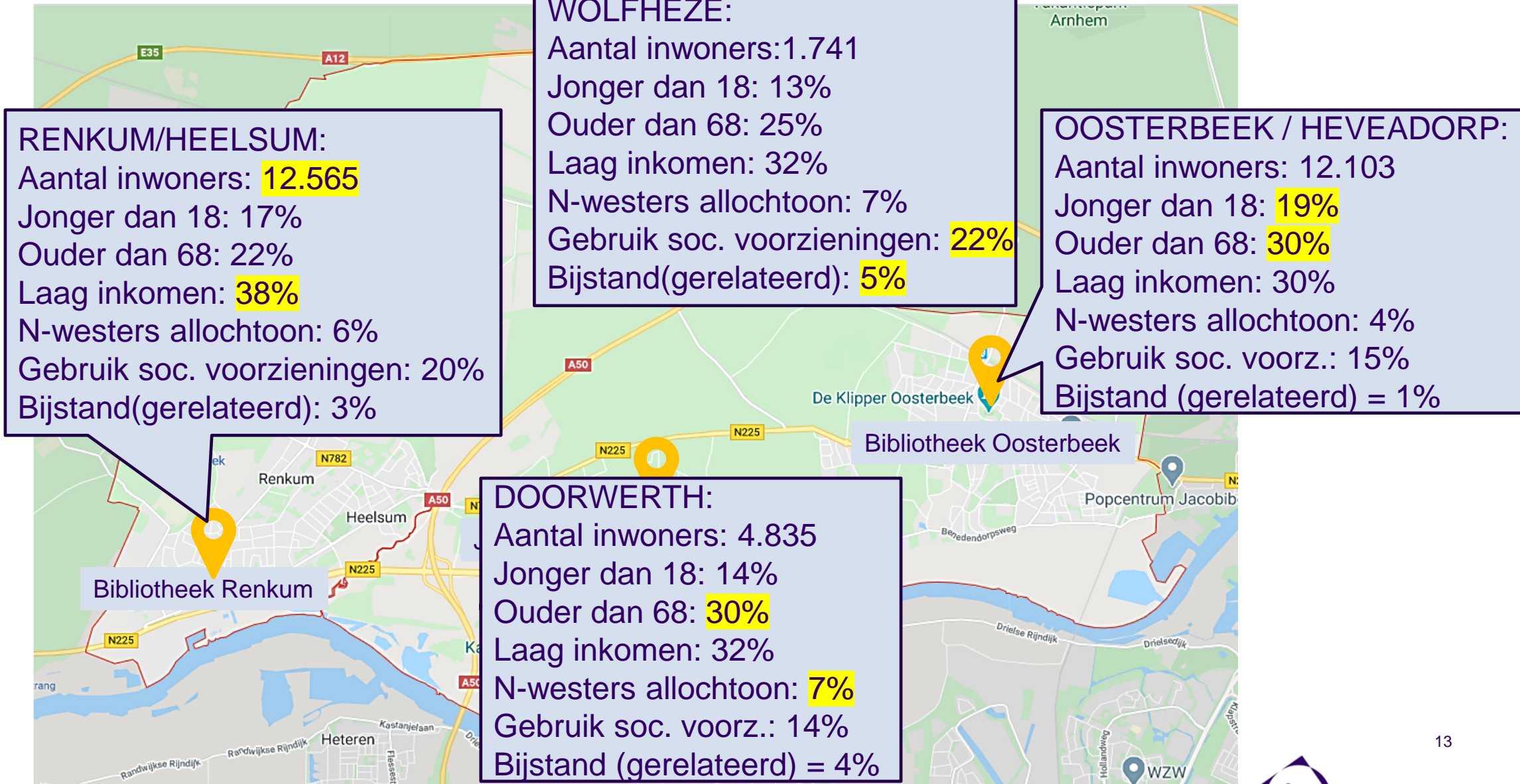
5C. BIBLIOTHEEKLOCATIES GEMEENTE RENKUM (2019)

6. ANALYSE OMGEVINGSFACTOREN

WELKE EXTERNE FACTOREN KUNNEN DE POSITIE EN FUNCTIE VAN DE BIBLIOTHEEK BEÏNVLOEDEN?

6A. SAMENSTELLING BEVOLKING VD KERNEN

RENKUM/HEELSUM:
Aantal inwoners: **12.565**
Jonger dan 18: 17%
Ouder dan 68: 22%
Laag inkomen: **38%**
N-westers allochtoon: 6%
Gebruik soc. voorzieningen: 20%
Bijstand(gerelateerd): 3%

WOLFHEZE:
Aantal inwoners: 1.741
Jonger dan 18: 13%
Ouder dan 68: 25%
Laag inkomen: 32%
N-westers allochtoon: 7%
Gebruik soc. voorzieningen: **22%**
Bijstand(gerelateerd): **5%**

OOSTERBEEK / HEVEADORP:
Aantal inwoners: 12.103
Jonger dan 18: **19%**
Ouder dan 68: **30%**
Laag inkomen: 30%
N-westers allochtoon: 4%
Gebruik soc. voorz.: 15%
Bijstand (gerelateerd) = 1%

DOORWERTH:
Aantal inwoners: 4.835
Jonger dan 18: 14%
Ouder dan 68: **30%**
Laag inkomen: 32%
N-westers allochtoon: **7%**
Gebruik soc. voorz.: 14%
Bijstand (gerelateerd) = 4%

6B. ALGEMENE VOORZIENINGEN IN DE KERNEN

RENKUM/HEELSUM:

- Dorpshuis/ Huis van Renkum
- MFC Renkum / het Doelum (sport/ cultuur/ zwembad)
- Sportpark Heelsum
- ?

OOSTERBEEK / HEVEADORP:

- Theater
- Concertzaal
- Filmhuis
- Sporthal
- Ontmoetingscentrum de Kreek
- Sportparken
- Zwembad
- ?

DOORWERTH:

- De Poort van Doorwerth
- Sporthal Doorwerth
- ?

6C. BIBLIOTHEEKLOCATIES REGIO

WAGENINGEN, DE BBLTHK:

- Voorzieningen: 5 kernfuncties
- Leden: 10.268
- Jeugd: 4.525
- Afstand Renkum: 4,8 km
- Kosten volw. lid: € 35
- Geen regeling Gelrepas
- Aantal uren pw open: 53,5
- M2: ?
- Afstand Renkum/Heelsum: 4,8 km, retour OV € 3,60

ARNHEM, ROZET:

- Voorzieningen: 5 kernfunctie en PlusBibliotheek
- Leden: 45.170
- Afstand Oosterbeek: 4,9
- Kosten volw. lid: € 51 - € 73
- Regeling Gelrepas
- Aantal uren p.w. open: M2:?
- Afstand Oosterbeek: 4,9 km, retour OV € 3,60

6D. CONCLUSIE OMGEVINGSFACTOREN- VESTIGING

Renkum heeft:

- Meeste inwoners
- Grootste beroepsbevolking
- Grootste groep van bevolking met relatief hoog risico laaggeletterden en overige basisvaardigheden
- Verhoudingsgewijs beperkt aanbod algemene voorzieningen.

Doorwerth heeft:

- Minste inwoners
- Vergrijsde bevolking
- Kleinste groep jeugd
- Bevolking met relatief hoog risico op laaggeletterdheid
- Laag aanbod algemene voorzieningen.

Oosterbeek heeft:

- Grootste groep jeugd
- Een grote groep ouderen
- Bevolking met relatief laag risico op laaggeletterdheid
- Grootste aanbod algemene voorzieningen

Bibliotheekvestigingen in Renkum en Oosterbeek concurreren met bibliotheken Wageningen en Arnhem met groot aanbod op relatief korte afstand

7. MOGELIJKE SCENARIO'S

HOE BEZUINIGT DE BIBLIOTHEEK € 160.000?

7A. SCENARIO'S – BEREKENDE VARIANTEN

1. Renkum verhuizen naar:
 - A. MFC Doelum en transformatie naar Jeugdbibliotheek
 - B. Goedkopere maar grote locatie in de Dorpstraat samen met andere gebruiker
2. Oosterbeek verhuizen naar goedkopere locatie van minimaal 600m² publieke ruimte, werkplekken, ruimte voor activiteiten en opslagruimte.
3. Doorwerth sluiten
4. Brede versoering van kerntaken:
 - Collectie versoeren
 - Openingstijden beperken
 - Coördinatie Taalhuis niet langer uitvoeren
 - Ondersteuning Bibliotheek op School versoeren
5. Inkomsten verhogen:
 - Lidmaatschapstarieven verhogen
 - Bijdrage per leerling Bibliotheek op School verhogen
 - Huurtarieven voor de Klipper verhogen
 - Verhuur ruimtes in de Klipper aan commerciële instellingen voor commercieel tarief
 - Inzetten op andere gemeentelijke budgetten (vb Doetinchem, Participatiebeleid, Mantelzorgondersteuning, Aanpak Laaggeletterden)
6. Intensiveren samenwerking met andere bibliotheken in de regio (niet doorgerekend)
7. Sluiting locatie Renkum zonder alternatief

7B. WEEGFACTOREN SCENARIO'S

Gemeente Renkum:

- Kosten
- Baten
- Aansluiting bij gemeentelijke opdracht (en motie)
- Alternatieve opties voor leden / bezoekers

Stichting Bibliotheek Veluwezoom:

- Deelname aan bibliotheekstelsel
- Dienstverlening aan andere gemeenten

HOOFDCONCLUSIE

- Alle scenario's leiden tot forse versobering van dienstverlening
- Met de berekende scenario's kan maximaal 88% van de taakstelling worden gerealiseerd. Aanvullende maatregelen zijn nodig.
- Scenario's met (potentieel) grootste besparing en kleinste risico op derving van inkomsten:
 - A. Kostenbesparing uitsluitend door versobering diensten en verhogen opbrengsten → onvoldoende om hele bezuiniging te realiseren
 - B. Verhuizing in Renkum naar goedkopere locatie in de Dorpsstraat met brede versobering openingstijden, diensten en verhogen opbrengsten → samen met scenario A, voldoende om bezuiniging te realiseren.
 - C. Verhuizing van Renkumse én Oosterbeekse vestiging naar goedkopere locatie inclusief versobering van diensten en verhogen opbrengsten → voldoende om bezuiniging te realiseren.
- Verhuizing naar het Doelum is risicovoller door potentiële derving inkomsten door forse terugval dienstverlening volwassenen
- Sluiting Doorwerth levert geen substantiële besparing op, wel verlies van inkomsten

SCENARIO A: VERSOBERING + VERHOGEN INKOMSTEN

RANDVOORWAARDEN EN RISICO'S

Randvoorwaarden:

- Bibliotheek houdt twee vestigingen met volwaardige bibliotheekfunctie zodat ledenverlies wordt beperkt
- Er moeten mogelijkheden zijn voor verhoging van opbrengsten zoals een verhoging van het lidmaatschap en de verhoging bijdragen Bibliotheek op School

Risico's:

- De verschraling van dienstverlening leidt toch tot een substantiële afname van het aantal betalende leden
- Verhoging van bijdrage van leden of scholen leidt tot afname aantal leden en/of deelnemende scholen

**SCENARIO'S B:
VERHUIZING
VESTIGING RENKUM
NAAR GOEDKOPERE
LOCATIE IN DE
DORPSTRAAT PLUS
VERSOBERING**

**RANDVOORWAARDEN
EN RISICO'S**

Randvoorwaarden:

- Beschikbaarheid geschikte locatie
- Samenwerkingspartner voor exploitatie locatie
- Bibliotheek moet beschikken over budget om te investeren in nieuwe locatie

Risico's:

- Risico's van scenario A
- De huidige locatie in Renkum is niet (snel genoeg) te verhuren aan een onderhuurder
- Huurprijzen geschikte locaties stijgen sterk in de periode tot 2023

**SCENARIO'S C:
VERHUIZING VESTIGING
RENKUM NAAR
GOEDKOPERE LOCATIE IN
DE DORPSTRAAT EN
OOSTERBEEK NAAR
KLEINERE LOCATIE**

**RANDVOORWAARDEN EN
RISICO'S**

Randvoorwaarden:

- Beschikbaarheid geschikte locaties in Renkum en Oosterbeek
- Samenwerkingspartner voor exploitatie locaties in Renkum en Oosterbeek
- Bibliotheek moet beschikken over budget om te investeren in nieuwe locaties

Risico's:

- **Afname functies:**
 - Halvering beschikbare werk-, lees- en computerplekken
 - Geen ruimte meer voor grotere leespromotie-activiteiten zoals Voorleesdagen, Voorleeswedstrijden, Boekenweek, etc.
 - Geen ruimte meer voor andere maatschappelijke activiteiten zoals Muziekschool, Open Eettafel, Yogales, Danslessen, etc.
 - Geen ruimte voor de Bibliotheek op School van de Bernulphus school
- **Afname opbrengsten door:**
 - Ledenverlies: collectie boeken, tijdschriften en dagbladen wordt kleiner
 - Geen huuropbrengsten meer uit andere maatschappelijke activiteiten
- De huidige locatie in Renkum is niet (snel genoeg) te verhuren aan een onderhuurder
- De Klipper is niet (tijdig) te verkopen
- Huurprijzen geschikte locaties stijgen sterk in de periode tot 2023

8. VERVOLG EN PLANNING

Volgende stappen en tijdlijn:

1. Mei-juni 2020: Scenario's bespreken met Raad van Toezicht en medewerkers → keuze voor voorkeursscenario's
2. Juni – juli 2020: Scenario's bespreken met gemeente op aansluiting bij wensen en bereidheid mee te werken aan randvoorwaarden → aanscherpen keuze voor scenario
3. Augustus – november 2020: Uitwerken en doorrekenen keuzescenario + aanscherpen keuzes versobering en verhoging inkomsten (incl. besprekingen intern en met gemeente)
4. 2021: voorbereiding realisatie